

पुर्खा दयक तकगु सम्पति, मीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

जि मास्तर (शिक्षक) जुयाबलेया लुमन्तिया
छ भगः - कारोहित

नेपाल संवत् १९३९ तछलाथ्व/२०७६ असार १/ 2019 June/ ल्या:१५, दाँ:१

; Dkfb sLo

गुठीया सम्पूर्ण जिम्मेवारी स्थानीय तहता बियमः

गुठी सम्बन्धीया कानून एकीकरण व संशोधन याय्ता सरकारं संसदे दर्ता याःगु विधेयकया विरुद्ध गुलिं मन्त सडके वयो हाल । धर्म व संस्कृति न्हांक छोड्गु जुलदक अपुं चियाामियाा हाल च्वन । अः गुठीया नामे अरबौ अरबया सम्पति दः । व फुक्क महन्त व मठाधिसपिसं नयो च्वंगु दः । गुठी याय्गु आयस्ता दक्व नैपुं अले ज्या छुं मयाइपुं गुठी संस्थानया छुंहे औचित्य मरु ।

गुठी संस्थानया अधिनय् यक्व यक्व जग्गा जमिन, मठ-देगःत जात्रात चलेयाय्गु ज्यात दः । यक्व यक्व सम्पदा पुलांजुयो, दुड वाड मदैगु अवस्थाय् थ्यडानं ल्हवनेगु व म्वाकतय्गुलि भ्या भति हे बिचः याड च्वंगु खानेमरु । ज्या साड च्वंगु खानेमरु । ई स्वयो जात्रा न्ह्याकेता मः काथं धेवाताड मब्युगु, न्हुगु पुस्ताके जात्रा प्रतिया माया-मोह म्ह्व जुयो वांगु अले गुठीया हिसाब न्ह्यक्ने स्वय्थें पारदर्शी याय् मफुगुया हुनिं संस्कृति, चाडपर्व, जात्रा त भन भन संकटे लः वांगु खः ।

अः प्रस्तावयागु विधेयकं ताःई निसें दिकतःगु गुठी जग्गा रैतानी याय् दैगु ब्यवस्था याड ब्युगु दः । थ्व लसकुसयाय बहःगु खा खः । सुनुं बुंथुवया जग्गा याड च्वंम्हाम्हवैयाता मोहियानी हक दैगु अले गुठी जग्गा कमेयाड च्वंम्हासिता मोहियानीहक मदैगु खा जुयफैमखु । गुगु नं गुठी याःगु जग्गा कमेयाड च्वंम्हासिता मोहियानी हक दय्हे मः । बच्छी जग्गाजक संरक्षण याय् फःसां व छगू उपलब्धी हे जुइ ।

अः जात्रा डाय्केगु व सम्पदा म्वाकेगु ज्या स्थानीय तहं याड वयोच्वंगु दः । ज्या फुक्क स्थानीय तहता अले आम्दानी काय्गु जक गुठी संस्थानता याड वयो च्वंगु ज्या तस्कं मिले मजु । उकिं स्थानीय जनतात गुठीसंस्थान खाड असन्तुस्त जूगु खः । जात्राखय् स्थानीय मन्त मुड थःगु भःपियो थःगु म्हासिइका पिब्वइकाथं लय लय तायो जात्रा डाय्की । अः जनप्रतिनिधित वय धुंकगुलिं जात्रा न्ह्याकेगु ब्यवस्थापन याय्गु थें फुक्क जिम्मा व अधिकार स्थानीय तहता वियगु तस्कं आवश्यक जु । नेपःया संविधान २०७२ या मति काथं संस्कृति संरक्षण व विकासया फुक्क जिम्मेवारी स्थानीय तहता बियमः । थुगु अवस्थाय् सम्पदा, संस्कृति व परम्परा म्वाक तयगु जिम्मेवारी स्थानीय तह याय्गु हे जक खः । थुकी स्थानीय तहया अधिकार जक जुय मः । स्थानीय भाय्, जात्रा, संस्कृतिया छुं हे खा मथुपुं गुठी संस्थानया हाकिमतय्सं याड हे गुठी जग्गा कमेयाड च्वपुं मोहि व जात्रा परम्परा व संस्कृतिखय् समस्या वःगु खः । उकिं गुठी संस्थान खारेज याड उकिया फुक्क अधिकार स्थानीय तहता वियमः धाय्गु थौ या आवश्यकता खः । थथेयाःसा जक बुद्धी पूर्वाङ्कगु जुइ धाय्गु खा सकल थू पिन्सं धायो च्वंगु दः ।

जि मास्तर (शिक्षक) जुयाबलेया लुमन्तिया छ भा:

✦ नारायणमान बिजुक्छें (रोहित)

२०१७/१८ सालय जि (नारायणमान बिजुक्छें) छगू प्राथमिक स्कूले मास्तर जुया । चिच्याहांगु स्कूले नेम्हा पेम्हा मास्तर अले ब्वनिपुं विद्यार्थीत ४०म्हा ५० म्हा जक दता । अपलं विद्यार्थीत गरिब ज्यापु ज्यामिया काय् म्ह्यायपुं खः । अमिगु तुतिखय् चप्पल, लकां गुब्लें हे मरु । पर्क तःगुलिनं देने हकनं गुडः पर्क तःगु नं फियो वइगु । शनिवार पतिकं लाहातुति सफायाड वयता अले म्वः ल्हयो वयता उत्साहित याय्गु । अले अमिके साभुं न्यायता धेबा मरु । बःन्ही लिबाक्क आखः ब्वनेता बताचाखय् मचिकं मरु । गुम्हांगुम्हां सिया त्वाले तयो तःगु लट्ठाय् च्याक तःगु बिजुली मताया जःतिं आखः ब्वनिगु । लट्ठाय्मता मच्यासा आखः ब्वने खानिगु मखु । अले अमिसं पाठ न्येके फेमखु । अथेनं विद्यार्थीत तस्कं सोभा, सरल व ब्वनेमः धाय्गु भावनां उत्साहितपुं खः । न्हिया न्हिथं पाठ न्यंकी । अमिता स्वयो जिं उब्लेया गरिब किसान तय्गु जीवनया पाठ ब्वड च्वडा । सय्क च्वडा ।

२०१८ -२० सालपाखे जि सरस्वती विद्यागृह स्कूले मास्तर जुया । हिगू तगिंखय् भूगोल, नागरिक शास्त्र वा अंग्रेजीया न्होयागु ब्वः (भाग) ब्वंकेगु । राजनैतिक भूगोल ब्वंकेबले विद्यार्थी पिसं थुइके अपुकेता जिं इतिहासया छुं छुं खाँ नं कानेगु । उत्तर अमेरिकी महादेश या बारे ब्वंके बले प्राकृतिक भूगोल लिपा कोलम्बसं गथे अमेरिका पत्ता लगेयाता ।

उकिं लिपा गथेयाड युरोपेली उपनिवेशवादी पिसं आनाया आदिवासी जनतातय्गु बस्ती थमनं लाक काला, अले गथेयाड अमिता दबेयाता धाय्गु खाँ कुं दांक कानेगु । नपां बेलायती उपनिवेशवादया विरोधी स्वतन्त्रता आदोलने (सन् १७७५-१७८३) विना प्रतिनिधि कर मपुलेगु, कर पुले मःगु च्या मत्वसैं बहिष्कार यागु, कर कःवइपुं बेलायती समर्थक कर्मचारीतय्गु म्हाय नं त्वक थाक्वं पाक, चखुं-बखुं या पापु तिक गांचा थाड गाडाखय् तयो चाःहिइकगु खाँ त कानेगु । अले ह्योगु नं (पोशाक) या बेलायती सेना व स्वतन्त्रता संग्रामीतय् दथ्वी जूगु ल्वापु (लडाई) या बारे, स्वतन्त्रताया घोषणा (४ जुलाई १७७६) व संविधान दय्कःगुया बःचा हाकलं हिसिचादय्क खाँ कानेगु ।

अमेरिकी स्वतन्त्रता, संविधान घोषणा व पूँजीवादी सरकारया लडाई खं दुःख (पीडित) जुयो च्वंपु किसान तय्ता पुइकगु करया विरोधय क्रान्तिकारी सेनाया पूर्व क्याप्टेन डेनियल सेजया न्ह्यलुवाखय् भण्डै हिंडाद्व किसान तय्गु सशस्त्र विद्रोह (१७८६) पूँजीवादय । विकास, नयाँ अफ्रिकी दासतय्ता न्याय मिय यागु व अमिता यागु शोषण, नाट टर्नर (Nat-Turner) नांया छम्हा चलाख (सिपालु) म्हाज्यामीया न्ह्यलुवाय् सशस्त्र दास विद्रोह, सन् १८५४ निसैं १८५६ तकया जोन ब्राउन (John Brown) या सशस्त्र विद्रोह व (१८६६) मई १ या मजदुर संघर्षतकया बःचा हाकल न्यने यइपुसैं च्वंक छगू नेगु कक्षा काय्गु । उगुइलय् किसान तय्गु बःन्हिया (भूमिगत) कक्षातनं न्ह्याकगु जुल । उगु बःन्हिया

कक्षाखय् न बेलायती क्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता आन्दोलन, फ्रान्सेली राज्यक्रान्ति, रूसी अक्टोबर क्रान्ति व चीनया हुनान किसान आन्दोलनयाबारे नपां ब्वंकेगु याडा ।

नागरिक शास्त्रखय् नागरिक भावनाया बारे ब्वनामिपिन्ता जःखःया दसु क्यड ब्वंकेगु । राजतन्त्र, संवैधानिक व निरङ्कुश, एकात्मक व संघात्मक सरकारयाबारे ब्वंकेबले बेलायत व स्वीट्जरल्याण्ड, संरा अमेरिका, फ्रान्स, सोभियतसंघ व भारतया संधिवान व संघीय बन्दोवस्तनं बःचा हाकलं अमिसं थुइगु काथं कानेगु । विद्यालयस्तरया अःयाय्गु पाठ्यक्रमे नागरिक शास्त्र, भूगोल व इतिहास मरुगुलिं केन्द्र वा प्रदेशया सांसद हे मजुयो अलमल जुयो च्वंगु दः । प्रजातन्त्रखय् स्थानीय निकाय बः मलात धःसा प्रजातन्त्र बलाइमखु धाय्गु खाँय् शासकदलत गम्भीर मजु । जुयो च्वंगु नं मरु ।

अंग्रेजी म्हेयाय्या नामे बौ (नेहरु) याय्गु पौ धाय्गु साफुति जातीय मुखिया गथे जुजु जुला : धाय्गु विषय दःसा, 'पाइपर्स एण्ड प्रोग्रेस' साफुति दास (च्यो) तय्गु मुक्ति, केटाकेटीहरुको साथी) मचा-खाचापिनी पासा' थजगु जां दइगु पाठ्यक्रम दय्क ब्वंकेमःगु इलं □वड च्वंगु दः । थौं कन्हेया पाठ्यक्रमे अजगु विषय मरुगुलिं ब्वनिपुं व ब्वंकिपिन्ता तसकं पौसे च्वनिगु खाने दः ।

लिपा हेड मास्तरं जिता गुगुलिं च्यागू तगिं याड स्वंगू तगिं (कक्षा) खय् ब्वंकेगु जिम्मा बियोदिल । जिं धाया 'जिं इमान्दारीपूर्वक छम्हा शिक्षकं याय्मःगु कर्तव्य पू वांके ।'

स्वंगू तगिंखय् भण्डै ५० म्हा ६० म्हा सिया नां हाजिर कापीखय् जः । अले वइपुं धःसा ४० म्हा जक खः । न्यड स्वयाबले 'अंग्रेजी थाकुगुलिं बिसेवाना जक' धाल ।

बाखं न्यनेगु धालकिं न्हय्प तिस्रवाकिपुं मचातय्ता कक्षाय् द्रुहं वानेबले व प्याहाँ वयबले चिच्याचिच्या हाकगु बाखां छपु छपु कानेगु । भियतनाम युद्धया इलय् चिच्या चिच्याहिपुं भियतनामी मचात नपां अमेरिका विरोधी भावनां आक्रोशित जुइगु उब्ले मेथाय् इमां खाचा दाल धाइगु खाँ अखःयाड भियतनामे खाचां इमा क्वथल धाय्गु खाँया बय्बय् जुगु खः । अजगु बाखं कानेबले लय्तायो कक्षाय् च्वं वपुं विद्यार्थीत बेञ्चे मन्ह्यन । अले अपुं भ्याले व कक्षाय् दाड नं ब्वं वय्गु यात । अले दथुइया ई जिं पाठ्यपुस्तक ब्वंकेगुलि छ्यलेगु याडा ।

बाखा न्यनेगु मतिं विद्यार्थीत छुन्हुहे त्वःमफिइकसें स्कूले वः बले हाजिरी रेकर्ड बांलात । ब्वने फैक्व, म्हेवचा म्हेवचा पाठ बियो अमिता बुलुहु ब्वनेगुलि मन क्वसाय्का । थथे यायां बुलुहुं विद्यार्थीपिनि आखः ब्वने मंदय्क हल ।

विद्यार्थी निकेतन व चासुखेलेया चण्डेश्वरी प्राथमिक स्कूलेनं पासापिसं मास्तर जुयो आखः ब्वंकेगु याड च्वंगु जुल । खवपय् दकले न्हःपां भियतनामया पाःलिड अमेरिकी साम्राज्यवादया विरुद्ध प्रदर्शन जबले उगू स्कूलया मास्तरत विद्यार्थीत सक्रिय जुयो ब्वतिकाल । उगु दिन लुमांसे वइबले अःनं जिगु मनय् निस्वार्थ रुपं जनताया सेवायाय्गु अवसर खः धाय्गु खाँ लुयो व ।

२०२१/२२ साले जि श्री पद्म

हाइस्कूल सानोठिमी सचिवालय विज्ञान (सेक्रेटरियल साइन्स) या तालिमे वाडा । कृषि, ब्यावसायिक, गृह विज्ञान, विज्ञान थी थी विषयखय् तालिम कःवपुं मेपुं पासापुं नं दः । अमेरिकी प्रोजेक्टया बहु उद्देशीय (मल्टी परपस) शिक्षाया नितिं थुगु न्हापांगु पुचःयाता ब्यूगु तालिम खः । उकि १४ गू अञ्चल मध्ये हिंस्वंगु अञ्चलया माध्यमिक स्कूलया मास्तर तय्सं तालिम कःवगु खः । उगुया तालिमया भ्वःलय् दाडया मेपुं मास्तरतपाखें नारायण शर्मानपां म्हासिइकेगु मौका दत । वयक दाड जिल्ला कम्युनिष्ट पार्टीया छ्याञ्जे खः । वयकता २०१७ पौष १ गतेया घटनालिपा पुलिसं ज्वड यंकगु जुयो च्वना । लाःबलाः न्हापाजक वयक जेलं त्वःत हयो तालिमे छ्वयोहःगु जुयो च्वना ।

उब्ले प्रशिक्षकत संरा अमेरिका इजरायल फिलिपिन्सं तालिम कायो वपुं जुयो च्वना । तालिमे वपुं छुं छुं मास्तर नं अमेरिका, इजरायल, फिलिपायन्स नपां अमेरिकाया प्रभाव दःगु देशया शिक्षालय पाखें थप अध्ययने वाने दैला धाय्गु मतिं वपुं जुयो च्वना । अले प्रचार नं भण्डै अथेहे जुला ।

टाइपयाय्गु, क्यालकुलेटर चलेयाय्गु, गेसनर (लिथोमेसिन) चलेयाय्गु, फाइलिङ्ग प्रतिवेदन च्वय्गु थी थी विषय तालिम बिइगु खः ।

लाः बलाः लिपा न्हापांगु सेमेष्टरया (परीक्षा) जाँच जुल । जाँच बियो प्याहाँ वयाबले जिपुंस्वयो न्हापायपुं जेष्ठ सुं सुं शिक्षकपिसं टाइतयोमबगु, चप्पल लकां न्ह्याड वगु, पोसाक मिले मज्गु, काचाक्क टाइपराइटर ल्हाने मफूगु,

दाही लहिङ तगु थी थी म्वःमरुगु खा न्यक जाँचे फेल यागु खाँ छम्हा ल्याम्होम्हा प्रशिक्षकं धाल । वयागु खाँ न्यङ अपलं मास्तरत असंतुष्ट जुल । अले नेपाली नंसुरुव (पोशाक) ता हेपे यागु, तालिम भत्तां येँ चवने थाकुगु, दाहीखायबले ब्लेड न्याय्ता हे मगागु भत्ता थःथःगु उमेर अनुसारया शरीरे स्फूर्ति (बः) दइगु थी थी तर्क पूर्ण खाँ तयो मास्तर तयसं प्रतिवाद यात । अथेहे छम्हा ज्याथ (जेष्ठ) म्हा शिक्षकं धायेदिल - 'जिं व्वंकापुं विद्यार्थीत मन्त्री जुय धुंकेल, अले जि धः सा थाना अयोग्य जुइला ? असफल जुइला ?'

अमेरिकी फूर्तिक्यङ नुवाम्हा छम्हा ल्याम्होम्हा प्रशिक्षकया बोली व व्यवहारं अपलं शिक्षकत दुनं दुनं तपिकायो तालिम कःवपुं असन्तोष जुयो चवन शिक्षकपिनिगु मुंज्या जुल । शिक्षा मन्त्रालय व विभागया सचिव व डाइरेक्टर त वइबले शिक्षकत दाने म्व अले अमेरिकी पर्यटकत वइबले नपां शिक्षकतय्ता प्रा.वि.या मचा तय्ताथें व्यवहार यागु खाड सकलें तालिम कःवपुं तपिकाल । थुजगुहे विषययाता कायो फुक्क विषयया तालिम कःवपुं फुक्क शिक्षकत चवड बैठक तल । बैठक तकेमखु धायो फुक्क कोठा बन्द याड बिल । म्त्वसुगु तःग्वगु बसेचवड बैठक यात । शिक्षिका पिन्ता हग्वयक शिक्षामन्त्री शैलेन्द्र कुमार उपाध्यायथाय् प्रतिनिधि मण्डल थ्यन मन्त्रीया व्यवहार सकारात्मक मजुगुलिं हडताल जुल । सम्भवतः २०१७ साल लिपाया वहे न्हापांगु हडताल जुयमः । सम्बन्धित मन्त्रालय व विभागया हाकिमत वयो समस्या व्णंकेता स्वत । अले राजनीति याय्गु खः सा सीमापारी

रक्सौल वाने मालिस जक धम्की बिल । तालिम कः वःपिसं थःगु देसे चवड अमेरिकी राजनीति याय्गु मखु अमेरिकाय् हूँ जक लिसः बिल ।

कन्हेसुथाय् इन्सपेक्टर आनन्द अमात्य वयो बैठकया निंतिं भायो जिता डिएसपी अफिसे यंकल । पक्राउपूर्जी बियो आनानं तप्यंक नख्बुजेले यंकल । उगु इलय् संरा अमेरिकां भियतनामे आक्रमण याड चवंगु खः । सानोठिमीया उगु तालिम कक्षत यो कन्यामन्दिर ख्वप व सानोठिमीयाड फरक फरक विषयया तालिम थाय् पाक न्ह्याकल । खुल्ला लिपा जिता जेलं त्वतल अले सानोठिमी वाडाबले जिता अपः कक्षा त्वः फिइके धुकंगु खाा धाल ।

छें वयागु छुं दिन लिपा जिता ठिमी लायकु या आदर्श विद्यालय भूगोल व्वंकेता सञ्चालक समितिं सःतल । कक्षाय् द्रहँ वानेवं विद्यार्थी तय्के छु व्वनेमःसिवःदक न्यङा बले भियत नामयाबारे व्वनेगु धाल । वहेकाथं जिं हिन्द चीन (भियतनाम, लावस व कम्बोडिया) या प्राकृतिक भूगोल व्वंका । अले विस्तारं भियतनामया इतिहास व उब्बेया अमेरिकी आक्रमण अले होचि मिन्हया बारे व्वंका । छुं दिन लिपा अञ्चालाधिशं भूगोल व्वंकिम्हा मास्तर लिकायो मछवसा विद्यालयया अनुमति खारेज याय्गु धम्की सञ्चालक समितिया नायो व हेडमास्टरयाता ब्यूगु सियालिं जि विद्यालय त्वः ता ।

नेगू स्वंगू स्कूलया अनुभव व लिपा धुस नय म्वःगु पेशा लेखन पेशा खः धाय्गु मति जिं पत्रकारिता व चवमिया पेशा ल्यया ।

चिनार्खः

दाता सम्मेलन

एल.के.सुन्दर - स्वप २ ईताछें

दुनुगलनिसें ग्वाहाली जुईगु खःसा न्ह्यावलें न्ह्यावलें
नुगः स्वां ह्वयक
लसकुसया लुखा चायक चवने पासा ।

तुलु तुलु स्वःजक स्वयो चवनेगु जूसा
गुखलं भायागु खः
उखे हे भासँ
छिगु लाँ तपें पासा ।

धा जक धायां मगा
ल्हा जक ल्हाडां मगा
थथे यःअथे यःजक ल्हा ज्वन धःसा
न्ह्यपु क्वड वई पासा ।

बाज्या अजां दयकतकगु
कला व संस्कृति
जिमिगु नुग तिसा
थ्व खाँ धयो चवने मालिमखु पासा ।

देगः सतःबहःबही
तुं,ल्वहं हिती
जिमि पुर्खाया हिचती
जिमिगु अमूल्य सम्पती खःपासा ।

जिमिगु मौलिकता
जिमिगु सम्पदा
जिमिगु संस्कारया
रक्षक जिपुं हे खःपासा ।

उकीं दुनुगलनिसें ग्वाहाली जुईगु खःसा न्ह्यावलें न्ह्यावलें
नुग स्वां ह्वयक
लसकुसया लुखा चायक चवने पासा ।

स्थानीय तह बल्लासा प्रजातन्त्र बल्लाइ

थौया थव बैठक प्रदेश सरकारया नीति व कार्यक्रम पिब्वय (प्रस्तुत याय्) बःछि हा हे चवने मः गु खः । थाना प्रदेश दुनेया स्थानीय तहख्य नेदातक ज्यासाड अनुभव कायो भःपुं प्रमुख, उपप्रमुख अध्यक्ष, उपाध्यक्ष जूपुं भायो दयूग दः । वयक पिनिगु अनुभव पिब्वयके वियगु मन्त्रीजुपुं बैठके भायो न्यनेगु अले सचिवजुपिसं थःथःगु विषयलय् टिपोट याय्गु ज्या याःगु खः सा स्थानीय तहया समस्या दुःख व पीडा प्रदेशया मन्त्री ज्यूपुं व सचिव ज्यूपिसं थुईकेगु अवसर दइगु खः । नीति व कार्यक्रमे दुथ्याके दैगु खः । प्रदेश व स्थानीय तहनापां स्वापुतय् दैगु थवथें वांलागु अवसर मेगु दैमखु । थव बैठक जुयधुंक अन्तरक्रियात्मक जुयमः गुःलि भःचा अप्वः प्राज्ञिकजुय तानाला ? अथे जुगुलिं म्हेग जिमिसं बैठकया पहः भतिचा हिलेमालिलाधाय्गु खः, आग्रह याडागु खः ।

भी थौ थाना प्रदेश समन्वय परिषद्या बैठक चवड चवडा । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ या दफा १०५ काथं थव बैठक प्रदेश तहयाय्गु दकले चवय्या सर्वोच्च तहया बैठक खः । ज्या (कामकारवाही) खय् नीतिगत सामञ्जस्यता, साभा अधिकार छ्यलेगु प्राकृतिक स्रोत साधन छ्यलेयगु वा इय्गु (बाडफाड) या विषय थौं थव महत्वपूर्ण बैठक छलफल जुयो चवंगु दः ।

चालु आर्थिक वर्षया दकले लिपाया इलय् थौं भी बैठक चवड चवडा । प्रदेश ३ या बजेट २६ प्रतिशत जुक खर्च जुला धाय्गु खा न्यड थव जुगुया हुनि (कारण) थुइक समिक्षायाड आगामी वर्षया बजेट दय्के मःगु खः ।

संविधानं स्वंगू तहया सरकार गठन यागु दः । संघ व प्रदेशता नीति दय्केगु जिम्मेवारी व स्थानीय तहता नीति निर्माण नपां विकास निर्माणयाय्गु नपां जिम्मेवारी बियो तःगु खः । संघ व प्रदेश थःथःगु लागाय् (क्षेत्रे) चवड नीति दय्केगुलि केन्द्रीत जुयो विकास बजेट स्थानीय तहख्य छवय्गु व्यवस्था यात धःसा अ स्वयो विकास यक्वहे मथां मथां जुइगु जिमिगु विश्वास खः ।

स्थानीय तह बलासा प्रजातन्त्र बलाइ । केन्द्रया अधिकार प्रदेशतक जक थ्येकेगु मति गां-गामे सिंहदरवारया अधिकार थ्येकेगु नाराया अखः खः ।

संसदजुपुं विकासे कार्यकर्ता (ज्यामि) थे जुयो व्वक जुयगु पाय्छि मजु । न्हापा जनप्रतिनिधि मरुबले विनियोजन याड तःगु सांसद विकास कोष भन अप्वदयक बिय्गु क्वछिगु खा संघीयता व संविधानया भावना काथं मिलेमजु । प्रदेश सरकारं थुगु विषय नं जरुर बिचः याइ ।

(२०७६ जेठ २९ व ३० गते नेन्हु तक जुगु प्रदेश समन्वय परिषद्या नेक्वगु बैठके छवप नगर प्रमुख - सुनिल प्रजापति)

स्थानीय तहया आवश्यकतायाता हःने तयो तहया क्षमतायाता नं ध्यान तयो बजेट इय्गु (विनियोजन याय्गु) आवश्यक जु ।

प्रदेशया माथांक विकास याय्गु भीगु मंकःकुतः जुयमः । मंकःकुतः, मंक उद्देश्य पू वांकेता संविधान या भावनाकाथं स्वायत्तता वियमः । देसे संघीयता लागु जुय धुंकल । थुकिया अर्थ शक्तिया विकेन्द्रीकरण खः ।

स्वनिगःले जक विकास याय्गु मति मतसे देया माथां वांक विकास याय्गु मतिं हज्याय् मः । चिच्या चिच्याहांगु ज्याया निति हे नेता व मन्त्रीतय्के चाकरी याइगु प्रथाया हागः नपां ल्यं थाने मः ।

स्वायत्तता अर्थ संविधान व कानुनं ब्यगु अधिकारया दुने चवड स्वतन्त्र काथं ज्या साने दैगु खः । अले संघ सरकारं स्थानीय तहया अधिकारता कबतेल चवंगु दः । हस्तक्षेप याड चवंगु दः ।

संविधाने मावि तगिं तकया फुक्क अधिकार स्थानीय तहता विय धुंगु अवस्थाय् न्हापा याय्गु जिल्ला शिक्षा कार्यालयता हकनं म्वाकेगु कुतः याड चवंगु दः । शिक्षकपिनिगु खालिजगु दरबन्दी पूरा याय्ता ७७ गू शिक्षा इकाइता पत्राचार यागु, कर्मचारीत केन्द्र हे छवयो हःगु स्वायत्तताया अखः जक मखु संविधान या (विपरीत)अखः नं खः । वन (गा) व कृषि (बा) या विषय नं अथेहे जुयो चवंगु दः । पुरातत्वया बजेट स्थानीय तहख्य छवयाहःगु हे लिता यंकला ।

प्रदेश व स्थानीय तह केन्द्रया मातहत चवंगु व निर्देशने पालनायाइगु (इकाइ) कचा जक मखु । छुं ई न्हयो प्र.म. ओलि जुं

प्रदेश व स्थानीय तह्याता संघया कचाया काथं ब्याख्या याड दिल । थुकि जिमिगु आपत्ति दः ।

स्वंगू तहया सरकार संविधानया काथं ज्या सानेता स्वायत्त खः । समन्वय व समझदारी खय् ज्यासानिगु संस्था खः । सुं सुयागु अधिने चवनेगु वा आदेश, निर्देशन माने याड चवनेमःगु आवश्यकता मरु । राजतन्त्र मद्यधुकसां राजतन्त्रात्मक मानसिकता क्वःदगु खानेमरु नि ।

गुठी सम्बन्धी विधेयकया विराध जुगु न्यने दः । छुं छुं मनु तय्सं विधेयक खारेज याय्गु माग याड च्वंगु दः । गुठीजग्गा छम्हा नेम्हा महन्त मठाधिसपिसं नयो च्वंगू दः । व सामन्तवादी प्रथा खः । सामन्तया नायो जुजु व राजतन्त्र क्वःदःगु छगू दशक फुय धुंकल । अथेन हाग ल्यं दःनि । अः व हाग नपां ल्यं थाने मः ।

गुठी जग्गा कमेयाड च्वपुं अपलं म्हवोत दःनि । अमिसं मोहियानी हक काय् फःगु मरु नि । म्हवो तय्ता गुठीया जग्गा रैतानी यायगुलिं बञ्चित जुयो च्वना । २०६४ साले सर्वोच्च अदालत फैसला यासेलिं रैतानी रोके जुगु खः । गुठी जग्गा कमेयाड च्वपुं म्हवतासिं रैतानीया अधिकार काय् दय्मः । रैतानी याय् दय्मः ।

आम्दानी दःको गुठी संस्थानं काडगु नखा-चखा (चाड-पर्व), जात्रा-संस्कृति न्ह्याकेगुलिं ध्यान मतःगुलिं गुठी संस्थानत खारेज याय्मः । गुठीया फुक्क जिम्मा स्थानीय तहता वियगु कानुनी बन्दोबस्त याय् मः । मठ-देग तः पाखें स्थानीय तहया आयस्रोत दय्कीगु थाय् जुयमः ।

सरकारं संविधानया अखः ज्या याय् दैमखु । संविधान काथं मछिंसा, पंगः दःसा दुई तिहाइ दःम्हा सरकारं संविधान संशोधन याय् फः ।

सरकार ठेकेदारया पञ्जाय लाडच्वंगु दः । मभिकं बःमलाक निर्माण याड च्वपुं ठेकेदरतय्गु हःने सरकार छुप्यं कःकाले

तयो आत्म समर्पण यात । थुकि देयाता भिं याइमखु ।

स्कूले -स्कूले नर्सत छ्वय्गु प्रदेश सरकारया नीति दः । थव बांलागु ज्या खः । थव ज्या पूर्वाकिया नितिं मःगु बजेट स्थानीय तहता छ्वयो हयगु व नर्सत ल्यय्गु ज्या स्थानीय तहता बिय मः ।

देया प्रदेश दुने भीगु यक्व यक्व सम्पदात दः । उकियाता म्वाक तय्ता ल्हवनेकाने याय्ता प्रदेश सरकारं मः काथंया बजेट व सा अःपुक काय् फैगु व्यवस्था याय् मः । सम्पदाया थःगु मौलिक पहः म्वाक तय्गु खःसा स्थानीय जनतायाय् हे उपभोक्ता समिति पाखें ज्या सांकेबले थःगु भःपियो ज्या सानिगु, थःगु हे पहः ल्यड च्वनिगु व स्थानीय जनतातय् ज्या दैबले बिदेशे मवानिगु जिमिके अनुभव दः ।

योजना दय्केबले करोड स्वयो म्हवगु स्थानीय तह पाखें २५ गू करोड तकया प्रदेश व २५ गू करोड स्वयो अप्वःगु योजना संघं याकेगु व्यवस्था याःसा अलमल जुइमखु ।

खाा जक ल्हाड नाराजक थवय्क दे समृद्ध व नेपाली जनता सुखी जुइमखु । वहे काथंया ज्या व व्यवहार जुयम् ।

छवप नगरपालिकां २५ गू शय्याया छवप अस्पताल स्वीकृति कायो १०० गू शय्याया अस्पताल निर्माण याड च्वंगु दः । उकिया लागिं सहयोगया आशा याडा ।

छवप नगरपालिकां स्वंगू जनवास्थ्य न्ह्याक च्वंगु दः । न्हिया न्हिथं ५०० म्हास्वयो अप्व बिरामीतय्गु सेवा याड च्वंगु दः । नपां १६ म्हा विशेषज्ञ व ३० म्हा डाक्टर तय्सं ज्या साड च्वंगु दः । छेँ छेँ नर्सिड सेवा बियो वयो च्वंगु दः । नपां नेगू इञ्जिनियरिडग कलेज नपां ७ गू शैक्षिक संस्थात न्ह्याक वयो च्वंगु दः गुकि मनाड ब्रहेकं देया फुक्क जिल्लाया जनताया काय्म्हयाय्पिसं दांक गुणस्तरीय शिक्षा कायो च्वंगु दः । स्थानीय तहता अधिकार बिल धःसा न्ह्यागुनं ज्या सम्भव जुइ धाय्गु थव छगू उदाहरण जक खः ।

छवप नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाया कार्यालय
ब्यासी, स्वप

छवप नगरपालिकां अडियो नोटिस सेवा हचिकगुलिं नगरपालिकायागु सूचं व ज्या भ्वः क्वय् च्वयतःगु नम्बरखय् डायल यड न्यने फैगु खाा फुक्कंसिता ब्याक च्वडा ।

Audio Notice Number : १६१८०१६६१००९६

स्वास्थ्यमन्त्री युवराज दुलालजुं प्रस्तुत यागु साभ्ना प्रतिबद्धताखय् मतसिं मगागु बादात त्वः फ्युगुलिं सुनिल प्रजापतिजुं तड दय्गु बादात थथे दः

- बलात्कारी तय्ता मृत्युदण्डया सजाय वियमः
- छवप नपाता साास्कृतिक नगर घोषणा याय्मः
- यो जनसंख्या वृद्धि त्वनेगु नाःया हाहाकार जुगु नपां थुकिया नियन्त्रण याय्ता स्वनिगः पिने चिच्या चिच्याहांगु सहरत दय्के मः
- सम्पदा संरक्षण नपां मौलिकता ल्यंक तय्ता स्वनिगः दुनेया फुकं उद्योगत स्थानान्तरण याय्मः

अड्डा धाय्गु थथे जुयमः

✦ सुरेन्द्र काफ्ले/खगेन्द्र मण्डारी

अपःसिनं सरकारी अड्डा धालकिं तस्कं छुच्चापुं, तहांमनुपुं, न्ह्याब्लें भञ्भट व म्वः मरुगु दुःख बिइपुं कर्मचारीतय्गु ख्वः लुमांकी । इलय्हे थेंक मवइपुं कर्मचारीत म्वमरुगु खाा पिकायो सेवाग्राही जनता तयता दुःख विइपुं, छन्हुं सिधैगु ज्या सोन्हु बिक दुःख विइपुं, ज्यासानिगु कोठा फोहर याड तैगु अपलं सरकारी अफिसया विशेषता खः ।

अन्नपूर्ण पोस्टं २९ वः तक यागु सार्वजनिक कार्यालय अनुगमने थुजगु विशेषतात खाने दःगु खः । धन्य, ख्वप नगरपालिका ३० क्वगू शंखलाखय् जिपुं थःहे अचम्म जुया । थुगु अड्डाय् चव्य चवयाकार्थया दुर्गुण छु हे मखाडा ।

आइतबार सुथाय् १० ता इलय् नगरपालिकाया फुक्क कर्मचारीत कार्यालय थ्येन धुंकल । मेयर सुनिल प्रजापति नं इलय् हे थ्यंक भाल । छम्हा नेम्हा सेवाग्राहीत मेयरजुता पिड चवडगु

ख्याचवनं बिल ।

सुचुकुखय् वानिपुं कर्मचारी त इलय्ले ज्या यो मवांगुलिं स्पष्टिकरण न्यंगु जुयोचवना । थौ सुथाय् अनुगमने वाडाबले सफाइ कर्मचारीत भतिचालिपा लाक वयो च्वंगु जुयो चवना । उकिं छाय् लिपा लागु जक स्पष्टिकरण कःगु खः । अधिकारीजुं धायो दिल थाना सुयातां भाजु पाजु मरु । छुटमरु । गल्ली याम्हासिता न्ह्याम्हाहे जूसां कार्वाही याइ ।

ख्वप नपा ७ या छम्हा मन् छेंयाय्गु नक्सा पास यायता मेयरजुता नपालः भाल । नगरपालिकां मापदण्ड विपरित छें दांके मबिइगुलिं नक्सा पासखय् कडिकडाउ यागुलिं सेवाग्राही पिन्ता भातिचा थाकुगु मति नं तःगु खाने दः ।

नक्सापास यायता तस्कं कडिकडाउ यागु खाने दः । थाना सुनं धाय्क नक्सापास जुइमखु । वयक सेवाग्राही धायोदिल

मापदण्डकाथं मजुसा ज्या छुं हे जुई मखु । नगरपालिकाय् नपालापुं पुक्क धाय्थें सेवाग्राहीतय्गु छप्वा म्हुतुथें धाल - प्रक्रिया मिलेयाड वसा मथां ज्या जुइ । धेवा नक ज्यासांके म्वः । अथे याय् मःगु मरु । याइनं मखु ।

न्हिनेपाखे नेम्हा तिपु नगरपालिकाय् भाल । वय्कपुं जरिवाना पू भःपुं जुयो चवना । ३ आना जग्गाखय् छें दागुली दय्कगु सेफ्टीट्याड्की मापदण्ड काथं मजुगु धःगुलि जरिवाना पू वया । ख्वप १० या सविना जुं अन्नपूर्णयाता धाल । २०२० तक दां जरिवाना पुलागु खाा वयक कड दिल ।

वयकं धः व लाा हे मरुगु थासय् थ. ता जरिवाना पूइकला जक गुनासो प्वंकदिल । नगरपालिकां छु छु शीर्षक गुलि कर पुलेम : ढक फुक्कसिनं स्वय्दैथाय् होर्डिडबोर्ड चवयो तःगु दः । सेवाग्राही पिसं वहे बोर्ड स्वयो धेबा पुलिगु खः ।

थाना कर मपुसं मगा । कर अनिवार्य खः । करे सहूलियत दः छुट मरु । प्रशासकीय अधिकृतजुं धायोदिल थाना सुयातां धायक कर छुट जुईमखु । मपुसं मगा ।

ख्वप नगरपालिका देया दकले चिच्याहांगु अले तस्कं व्यवस्थित गु नगरपालिका खः । पुलांगु पहः याय्गु तस्कं बांलागु

ख्वप नगरपालिकाया भवन

खाने द । प्रजापतिजूया सचिवालय व्यवस्थित जु । सेवाग्राहीपिसं मेयरजुयाता नपालाय्गु व्यवस्था मिलेयाड तःगु दः । मेयर जु कार्यालयया ई ज्वः छिहे अफिसेसं चवडदिल ।

ति न्हिने १२ ताइलय् जिपुं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत यामलाल अधिकारी जुया कार्यकक्ष दुहावाडा । वयक नपां नगरपालिकाया सेवा विषय खाा ल्हाड चवडाबले फाइल ज्वड छम्हा कर्मचारी वल । अधिकारी जुं २४ धौया दुने छुजुगु खः स्पष्टिकरण काय्ता उजं बियो दिल । मब्यूसा कार्वाही जुइगु

आकर्षक भवन खप नगरपालिका याय्गु, स्वदेशी जक मखु विदेशी पर्यटक नं थाना दुहं वड्गु । कार्यालय दुने दुहा वाने धुनकिं तस्कं बांलागु चिटिक्क च्वंगु नगरपालिका धाय्गु मति वानि । सुचुकुचुख्य तस्कं मनतयो ज्या साड च्वंगु उगु थासय् न पटक पटक सुचुकुचु याई ।

सेवाग्राहीतय्गु हुलं उताकं म्हव जक खाने दः । सेवाग्राही पिन्ता म्वःमरुगु भ्रष्टाचार बियो दुःख बिय्गु हायकेगु चलन थाना मरु । छुहे भ्रष्टाचार मरु । सेवाया ज्या मथां मथां हे जू । कर्मचारी पिनिगु व्यवहार नं तस्कं बांला । काय्भाजुया छात्रवृत्तिया नितिं नगरपालिकाय् वयोचवम्हा वडा नं. ७ या रामगोपाल रंजितजुं धायोदिल -धेवानक ज्यासानेगु बाध्यता थाना मरु । ज्या मथां हे जू । नगरपालिकां एम्.डि ब्वनेपुं नेम्हासिता छात्रवृत्ति बिय्गु क्वछिड तःगु खः ।

नगरपालिकां 'क्विक रिस्पोन्स' प्रणाली लागु याड तःगु दः । सेवाप्रवाहख्य लिपालाक तइपुं, ज्या मयाइपुं भ्रष्टाचार याइपुं कर्मचारीतय्ता तुरन्तहे कार्वाहीयाय्गु खा नगरपालिकां क्वछिड तःगु खः । मेयर जु थःहे अनुगमने भायो दी । नगरपालिकाया ज्याखाया विषय नेमकिपाया नायो नारायणमान विजुकुछेजुं विशेष चासो तयो दिइगु खा कर्मचारी तय्सं धायो दिल ।

स्वास्थ्य व शिक्षाख्य लगानी

खप नपां स्वास्थ्य व शिक्षायाता हःने ज्या साड वयोचवंगु दः । नापं हे स्वास्थ्य व शैक्षिक संस्था चाय्क तःगु दः । खप इञ्जिनियरिङ्ग कलेज, खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङ्ग, खप पोलिटेक्निक, खप कलेज खप मा.वि., शारदा क्याम्पस नगरपालिका थमनं हे न्ह्याक वयो च्वंगु खः । उगु शैक्षिक संस्थात भीगु देया अबल संस्थाकाथं न्ह्याक वयो च्वंगुलि. विद्यार्थी चाप नं. यक्व हे दः ।

खप सम्भवतः छगू हे जक नगरपालिका खः गुम्हासिं थमनं हे शिक्षा व स्वास्थ्यख्य लगानी याड नागरिकपिन्ता सर्वसुलभ काथं गुणस्तरीय सेवा बियो वयो च्वंगु दः । थुकि नगरपालिकाता छुनं आर्थिक भार मरु । नगरपालिकां अः तहांगु अस्पताल दय्क च्वंगु दः ।

नगरपालिकां चिकित्साशास्त्र, इञ्जिनियरिङ्ग लगायत थी थी विषय ब्वनिपुं विद्यार्थी पिन्ता छात्रवृत्तिया व्यवस्था नपां दांगु ब्याजं शैक्षिक ऋण विय्गु व्यवस्था नं याड तःगुलिं म्हवजक आम्दानी दःपुं नगरबासीतय्ता अःपुगु दः ।

ज्या उपभोक्ता समिति पाखें याकिगु नीति काथं खप नगरपालिकाया फुक्क धाय्थे बिकास निर्माणया ज्या उपभोक्ता समितिपाखें याक वयो च्वंगु दः । ठेक्का बिलकिं ज्या सिमध्यक बिसे वानिगु नपां दकले म्हव धेवा तःम्हासिता बियमालिगु गुणस्तरीय

निर्माण मजुइगु नगरपालिकाया निष्कर्ष खः । उकिं नगरपालिकां उपभोक्ता समिति दय्क ज्यां सांकगु खः ।

खप नगरपालिकाया भव्य व तस्कं बांलागु भवन नं उपभोक्ता समिति पाखं हे दय्कगु खः । पुरातात्विक महत्वया नगरपालिकाया उगु भवनं खपया ऐतिहासिक, सांस्कृतिक विशेषता पिबवयो च्वंगु दः ।

सम्पदा लयंक तय्गुयाता प्रथमिकता

खप नगरपालिका दुने सम्पदा लहवनेकाने व दय्कगु इवल्य पुरातात्विक, धार्मिक, सांस्कृतिक पक्षयाता अपलं ब बियो हज्याड च्वंगु दः । नगरदुनेया मु मु थासय् अपा व ल्वहंतं सियो तःगु दः । नगरया सुन्दरता व गुणस्तरता ध्यान तयो अः अपाया पलि ल्वहंतं सियगु ज्याख्य बः बियो च्वंगु दः । पूर्वाधार निर्माण लिपालागु नगरपालिकां अः थुकिय ता हे बः बियो च्वंगु दः ।

सितिकं त्वनेगु नाः इड च्वंगु

खप नगरपालिका दुने फुक्क थासय् त्वनेगु नाः या समस्या दः । त्वनेगु नाःया समस्या वसेलिं खप नगरपालिकां ट्यांकरं नाःलह्ययो फुक्क वडाय् नाः सितिकं इड च्वंगु दः थुकिंयाड त्वनेगु नाःया समस्या छुं भातिजुसां म्हवःजगु नगरपालिकाया धापु दः । त्वनेगु नाःया समस्या ज्यंकेता नगरपालिकां मःगु गृहकार्य याड च्वंगु दः ।

ब्हयकथे स्वरजिडक पारदर्शिता-

नगरपालिकां यागु ज्या फुकं सार्वजनिक याइ । 'भक्तपुर' लय पौ मदिक पिथाड वयो च्वंगु दः । उगुहे लय्पौ पाखें नगरपालिकां ज्या योजना व खर्च त पिब्वइ । नपां नगरपालिकां रेडियो नं सञ्चालन याड च्वंगु दः । पारदर्शिता व मितव्ययिता कय्च्याड नगरपालिका हज्याड च्वंगु दः । थुकियाता हे अपलं ब.नं बियो च्वंगु दः । नगरसभाख्य ४६ म्हा दुजःत दः । वयकपुं सकलें नेपाल मजदुर किसान पार्टी पाखें प्रतिनिधित्व याड दय् पूं खः ।

वडायाता अधिकार

खप नगरपालिकां वडायाता अपलं अधिकार बियो तःगुदः । धेबाया कालबिल वडापाखें जेइगु याड तःगुदः । गुकिंयाड नगरपालिकाय् हुल मजुइगु छम्हा कर्मचारी कडदिल ।

अपलं ज्या वडाय् हे सिधै । थाना वयो च्वने म्वः । छम्हा कर्मचारी धायो दिल । वडायाता हे अधिकार ब्यूसेलिं सेवाग्राही पिन्ता तःसिकं अःपुल । आर्थिक वर्षया अन्तिम ई जूगुलिं नगरपालिकाय् न्हि न्हि २५ गु ३० गु योजना वैगु जुयो च्वना । गुलिं ६ गु ७ गु यां सम्भौता जेइगु खः । वय्क पिसं थःगु पौख्य च्वयोदिल ।

(अन्तपूर्ण न्हिपौ-२१ जेठ २०७६, पाखें ल्हय्यो कायागु -सं.)

स्थानीय सरकारया मोडेल स्वप

✦ रामेश्वर बोहरा

ऐतिहासिक सम्पदाया संरक्षण, स्तरीय शिक्षा व सीपया विकास नपां मथां सेवा बिय्गु ज्यायाडः वयो च्वंगु ख्वप मेगु स्थानीय तहया लागिं उदाहरण जुयफः ।

ऐतिहासिक व पुरातात्विक महत्त्वया सम्पदा यँया रानीपुखुया पुनःनिर्माणया भूवल्य जथाभावी कंक्रित तयो दय्कगुलिं थाब्ने यँ महानगरपालिकाया मेयर विद्यासुन्दर शाक्य तस्कं आलोचित जुल । तर थुगु घटनां शाक्यजु नपां महानगरया जनप्रतिनिधि पिनि नुगले दवहँ वाथें मच्चं ।

वयकयाकाथं उखे यँदेया जलाखाला दे ख्वप देया मेयर भाजु सुनिल प्रजापतिजुयाता धःसा रानीपुखुया उगु ज्याभूवखं तस्कं उसिमिसि धाय्क बिल । २०७५ साउनया नेगूगु वाल्य रानीपुखु पुनः निर्माणया ज्या सेनाता विडगु धाय्गु खाँ न्यसेलिं मेयर प्रजापतिजुयाता तस्कं पीडा जुल । असैह्य हे जुल । अले वयकं १३ साउने स्वनिगःया डागू नगरपालिकाया मेयर भाजुपिन्ता ख्वपय् मुनेता सःत दिल । उगु मुनेज्याय् यँया मेयर विद्यासुन्दर शाक्य, यलया चिरीबाबु महर्जन, कीर्तिपुरया रमेश महर्जन व मध्यपुर ठिमीया मदनसुन्दर श्रेष्ठ सहभागी जुयोदिल ।

उगु मुं ज्यां स्वनिगः दुनेया ऐतिहासिक पुरातात्विक महत्त्वया सम्पदात जनसहभागिता पाखें जीर्णोद्धार पुनःनिर्माण याय्गु मेयर प्रजापतिजुया प्रस्ताव पारित जुल । स्वनिगः दुनेया सम्पदात ऐतिहासिक प्रमाणया आधारकायो परम्परागत शैलीं पुनःनिर्माण याय्गु, थानाया पुलांगु प्राचीन देत ज्याडः (समेटेयाडः) सांस्कृतिक संरक्षित केन्द्र घोषणा याकेता फुक्क नगरपालिकां पहल याय्गु, स्वनिगःया नगरपालिका दशवी अन्तर नगर सांस्कृतिक आदान-प्रदाने बः बियगु नं खाँ क्वछित । मेयर प्रजापतिजुं धायोदिल - काष्ठमण्डप व रानीपुखु ठेक्का बिय्गु खाँ वसेलिं मेमेगु पेखेरया सम्पदात नं ठेक्कां ज्या याकिगु खतरा खाड जिं मेयर साहेवपिन्ता न्हयलं चाय्के बिय्ता बैठक सःतागु खः । मेयर प्रजापति धायो दिल ।

उगु मुंज्यायाय प्रभावं जुयमः ठेक्कां याके तांगु काष्ठमण्डपया पुनःनिर्माण उपभोक्ता समिति पाखें ज्या याकेगु खाँ क्वछित । रानीपुखु पुनःनिर्माण नं राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण पाखें हज्याकेगु क्वजिकल । अः ख्वप नगरपालिकां

छ्वपुं ५० म्हा कालिगढ, डकमीं व ज्यामित रानीपुखु ल्हवने गुलि ज्यासाड च्वंगु दः ।

मेयर प्रजापतिया न्हयलुवा याड हे अः रानीपुखु व काष्ठमण्डप पुनःनिर्माण जुयं धुनिबले भीगु थःगु हे पहः परम्परागत स्वरूप ल्यड च्वनिगु पक्का थें हे जुल । राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरणया प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सी.ई.ओ.) सुशिल ज्ञवालीजुं धायो दय्थें - सम्पदा म्वाक तयगुलि ख्वपया ग्यसुलागु अभ्यास स्वयो हे जिमिसं यँ नं रानीपुखु दय्केता वयकपिके ग्वाहाली फ्वडागु खः ।

अः ख्वपय् भूःपुं न्ह्याम्हासिनं हे जूसां अनुभव याड दि कि ख्वप अः परम्परागत ज्ञान, सीप व कलाया प्रवर्द्धन पाखें ऐतिहासिक व सांस्कृतिक सम्पदा ल्यंक तयेगुलि हज्याड च्वंगु दः । २०७२ या तः भूखाचां स्यंकगु थानाया ऐतिहासिक सम्पदा नगरपालिका थमं हे पुलांगु पहलं दय्केगु ज्या याड च्वंगु दः ।

नेपः व जर्मन सरकारया दशवी जूगु सम्झौता काथं ख्वपया हिगू सम्पदात पुनःनिर्माणया लागिं नगरपालिकां छगू करोड यूरो (भण्डै रु. १ अर्ब २० करोड) वैदेशिक अनुदान बिय धःगु खः । तर उगु अनुदानया सर्त मानेयासा थानाया सम्पदात परम्परागत शैली व पहःले दय्के मफैगु खाने दयालिं नगरपालिकां उलिमछि अप्वः अनुदानया दां लिता छ्वत । अः ख्वपे थीथी हुनिं न्हाड वांगु पुखुत व अतिक्रमणं कासाख्यः जूगु पुखु व व्यक्तिया स्वामित्वख्य वाड च्वड सार्वजनिक सम्पदा पुलांगु शैली हे मुलेगु ज्या जुयो च्वंगु दः थगु हे खर्च ।

पुलांगु पहः म्वाक तय्ता निजी छँत पुनःनिर्माण व न्हुगु छँ दानेगुलि नगरया मापदण्ड कडायाड लागु याड च्वंगु दः । नगर दुनेया लाँ (सडक) त पिच मयाय्गु न्हपाहे क्वछिड तःगु खः । अपां सियो तः गु अः माथां मवांक ज्यल वांगुलिं ल्वहँत सियगुलि बःबियो ज्या न्ह्याक च्वंगु दः ।

छुं ई न्ह्यो बुँया अन्नबाली व तरकारीया निंतिं तस्कं

नां चले जूगु खवप दे । अपलं पिनेनं छँ दाड थाना चवँ वयो जूगु शहरीकरणनपां बुँ मदयो वांसेलिं थानायाय्पुं किसानतय् गुजारा याय्गु लाँपु हे मदयो वांथे जुल । उकियापलि सीप सय्के हे मःगु बाध्यतां खवपय् कालिगढनिसँ सिँकमि, डकमि, ज्यामी तकया जनशक्ति ब्वलान । वहे जनशक्ति अः खवपया म्हासिइका म्वाक तइपुं जनशक्ति जुयो चवंगु दः । धात्थेंगु खँ बाँलापुं न्हुपु पुस्ता ब्वलाड वल । मेयर प्रजापतिजुं धायोदिल - न्हपानिस्वाड तःगु जःगे जिमिसं देताड दड ह्यागु जक खः । अः न्हुगु पुस्ताता अभ्र अपलं थुइक परम्परागत ज्ञान व सीप लः ल्हाड यं के । थुकियालागिं न्हू न्हू गु तालिम नं बियो वयो चवंगु दः ।

अः नगरपालिकां मदिसँ डकमि व सिँकःमिया तालिम नं बियो वयो चवंगु दः । थःगु हें पहः या मौलिक शैली व सम्पदाया महत्व थुपुं इन्जिनियर व प्राविधिक त ब्वलांकेता

नगरपालिकाया थःगु हे इन्जिनियरिङ्ग कलेज व प्राविधिक शिक्षालय दः । आनानं ब्वलापुं प्राविधिक त बुटवल, पाल्पा, दोलखानिसिं पोखरातक वाड ज्यासाड चवंगु दः । वयकपिसं देगः नपां मेमेगु पुनःनिर्माणे ग्वाहाली याड चवंगु दः ।

खवप नगरपालिका क्षेत्रे जक १७०० म्हा स्वयो अप्वः दक्ष डकमि व भ्रण्डै १८०० इन्जिनियर त दः । थुकि परम्परागत ज्ञान व सम्पदाया महत्व थुपुं अपलं मनूत दः । अथेहे २००० म्हा दक्ष सिँकमि त दः । खवप सिँकमि संघया नायो विक्रम धुकुछुया घापु काथं काष्ठकलाखय् आबद्ध जूपुं ज्यामित नपां ल्याखाय्गु खःसा ८ द्रम्हा मनूत काष्ठकलाखय् ज्या सड चवंगु दः । खवपं पिनेनं फल्चा, देगः आदि सम्पदात दानेता ल्हवनेता थानायाय्पुं जनशक्तिहे सःतिगु खः । पोखराय् होटेले नं मौलिक काष्ठकला सामग्री दय्केता भीथाय् पुं हे सः तिगु खाँ धुकुछुं

कड दिल ।

संरक्षणं समृद्धि

खवप नगरपालिकां वैदेशिक रोजगारता धात्थें खय्क हे मदय्केता, निरुत्साहित याय्ता लाहातय् ज्यादय्क बियो, सीप स्यड थाना सं तयगु ज्या याड चवंगु दः । थुजगु ज्याखं न्हिं १५००१- (हिंडास) कमेयाइपुं सिँकःमि डकःमि पिनिगु लच्छीया आम्दानी ४५०००१- पीडाद्व दां दः । ज्यामी तय्गु ज्याला नगरपालिकाहे न्हिच्छीया १०००१- (द्वःछि) क्वछिड ब्यूगु दः । जिल्लां प्याहाँ वड ज्या सानि पिनिगु ज्याला थव स्वयो नं अपः दः ।

सम्पदा म्वाकतय्गुलि नगरपालिकाता उत्साहित याइगु खाँ छु धःसा पर्यटक पाखं वइगु अपलं आम्दानी खः । थुकिया श्रय २०४९ साले त्याकवांम्हा मेयर ज्ञानबहादुर न्याइच्याइता

वानि । गुम्हासिं खवप दे चाह्यू वैपुं पर्यटकत छम्हासिके १ डलर (अमेरिकी) द्रहँ वय्वं काय्गु शुल्क क्वछिता । गुगु खवप देयाता छायापियता लिधंसा जू वान । वांगु दाँय नगरपालिकां पर्यटक शुल्क पाखें जक २४ करोड आम्दानी यात । नगरपालिकाया आन्तरिक स्रोतखय् मुख्य आर्थिक वर्षखय् रु. २८ करोड आम्दानी याय्गु लक्ष्य तःगु दः । गुकिमध्ये २०७६ वैशाख मसान्त तक १० (महिना) ला खय्

२४ करोड ५० लाख आम्दानी पर्यटकपोखं जूगु खः उगु आम्दानीखं खवपता आत्मनिर्भर यागु दः । बजेटया लागिं संघ व प्रदेश सरकार अले दाता तय्के लाहा फय्मःगु बाध्यता खवप नपाता मरु । पर्यटकत वैगुया मू हुनि हे भीगु थःगुहे पहः या परम्परागत कलाकौशल व सम्पदात स्वय्या लागिं खः । मेयर प्रजापतिजुं धायोदिल - अले उकियाता म्वाक मतसँ गथे समृद्ध जुई ?

परम्परागत ज्ञान, मौलिक शैली व सम्पदाया विषयले चवसा न्ह्याक भ्रःम्हा मिलन बगाले जुया धापु काथं सम्पदा म्वाक तय्गुलि खवपं (नमुना) डालेबहःगु अभ्यास यागु दः । वयकं खवपं सम्पदा थुपुं मिस्त्रीनिसँ इन्जिनियरतक ब्वलांक चवंगु दः । मेपिसं सम्पदा म्वाकेगु जक हालजक चवना अले खवपं थव नपां बांलागु सहरी योजनाया दीर्घकालीन (लिपाथ्यंकया

बिचःयाड) ज्यायाड च्वंगु तस्कं च्वछाय् बहःजु ।

बोहराजुं च्वयोदिल - थुजगु हे ज्याखं स्वनिगः दुनेया नगरपालिका व महानगरपालिकातय्सं ख्वपपाखें सय्क सम्पदा म्वाकेगु ज्या साड च्वंगु दः । उकियाता ग्वाहाली याड ख्वप थःहे हचिल च्वंगु दः । गथेकि यल उपमहानगरपालिकां पुखु ल्हवनेता जेठया दोस्रो साता खुनुं ख्वप नपाके औपचारिक ग्वाहाली फ्वंगु दः । वयक पिस जिमिके थुकिया अनुभव मरु छिकपिस ग्वाहाली बिया जक धायोदिल । जिमिसं ग्वाहाली याय् धाया जक मेयर प्रजापतिजुं धायोदिल ।

न्ह्गु प्रयोग

ख्वप नगरपालिकां थःगु अपलं अधिकार वडा ता लःल्हाड बियो च्वंगु दः । सेवाग्राहीपिसं छँक्वय् हे च्वंगु वडा कार्यालयपोखं हे अपलं सेवा कायो च्वंगु दः ।

छँ छँ हे स्वास्थ्य सेवा थ्यंकेगु निति काथं नगरपालिकां हिगूं तुं वडाय् नर्स व स्वास्थ्य स्वयंसेविकात छ्वयो च्वंगु दः । थुगु पुचःलं छँ छँ वाड रक्तचाप स्वय्गु, चिनीरोग स्त्री (मिसातय्गु) रोग, मचातय्गु रोग, म्वसः दमया ल्वय जुपिन्ता स्वइ । ल्वयजुयो अस्पताले मवासिं छँ सं च्वड च्वपिन्ता

नगरपालिकापाखें न्ह्याक च्वंगु जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्रे यंकेगु सल्लाह बिइ । छँ छँ वानिपुं नर्स व स्वयंसेविका पिसं नगरवासीपिनिगु स्वास्थ्य अवस्थानपां छु ल्वय्या रोगी त गुलि दः धाय्गु (तथ्याङ्क) ल्या चा नं तः ।

नगरपालिकां च्याम्हाँसिंग, डातापोल्हं देगः लिक्क भगवतीस्थान व ब्यासी विशेषज्ञ चिकित्सक सहितया जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्र चाय्क तःगु दः । उगू केन्द्रे बिरामी थः गु स्वास्थ्य

जाँच याकेता पुलेगु धेबा तस्कं दां । १ साउन २०७४ निसं आयुर्वेद स्वास्थ्य उपचार सेवा नपां न्ह्याकच्वंगु नगरपालिकां चालु आर्थिक वर्षनिसं क्यान्सर, मिगौला प्रत्योरापण, नुगःया शल्यक्रिया नपां मस्तिष्कघाटया उपचार याइपुं नगरवासीपिन्ता (जनही) म्हातिं १० हजार दां बियो वयो च्वंगु दः । नगरपालिकां थुगुसी थःगुहे लगानीखय् २५ शय्याया ख्वप अस्पताल दय्किगु ज्या न्ह्याके धुंकगु दः । उकियाता १०० शय्यातक थ्यंकेगु लक्ष्य दः ।

अथेहे नगरया खुगूथासय् शिशु स्याहार केन्द्र चलेयाड तः गु दः ।

नगरपालिकाया लगानीखय् ख्वप मा.वि., ख्वप कलेज, ख्वप इन्जिनियरिङ्ग कलेज, ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थान, शारदा मा.वि व शारदा कलेज नं न्ह्याक च्वंगु दः । आना मुक्कं ५६०० म्हा विद्यार्थी त ब्वड च्वंगु दः । २०५६ साले ख्वप (उच्च) मा.वि ख्य ११ गु व १२ गु तगिं चाय्केगु अनुमति कायो ख्वप नपां शिक्षाख्य लगानी यागु खः । २०५८ साले पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयया सम्बन्धन कायो न्हयकागु कलेजे स्नातक तहतय् सिभिल, बी. इ. कम्प्युटर, बी इ इलेक्ट्रानिक्स एण्ड कम्प्युनिकेशन व आर्किटेक्चर स्नातकोतर तगिंख्य अर्थक्वेक इन्जिनियरिङ्ग व अर्वाण्डिजाइन एण्ड कन्जर्भेशन विषय ब्वंकिगु खः । २०६५ साले त्रिभुवन विश्वविद्यालयपाखें सम्बन्धन कायो चाय्कगु ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ्गे स्नातक तगिंया सिभिल, इलेक्ट्रिकल व कम्प्युटर इन्जिनियरिङ्ग ब्वंकिगु खः ।

२०५६ साले हे चाय्कगु ख्वप बहु प्राविधिक अध्ययन संस्थाने प्राविधिक शिक्षा व ब्यावसायिक तालिम परिणद

(सीटीइभीटी) या नर्सिङ व सिभिल इन्जिनियरिङ्ग (डि.इ) ब्वंकिगु खः । नगरपालिकाया रेकर्डकाथं मनाड

छगु जिल्लाया बाहेक देशां देछिया विद्यार्थीत थाना ब्वड च्वंगु दः । ख्वप नगरपालिकाय् नेमकिपाया फुक्क त्याक वपिनिगु एकल पकड दःगु नेमकिपाया ज्याया आलोचकतय्संनं नगरपालिकाया ज्यायाता प्रशंशायाड च्वंगु द । अः उकि हे ताड, सम्पदा म्वाक समृद्धि छाय्पिय्गु ख्वपया अभ्यास खः । (हिमाल वापौ जेठ २६-३२ २०७६ पाखें ल्हय्यो कायागु-सम्पादक)

सम्पदा म्वाकतयफःसा जक भी नं ल्यड च्वनि

न्हयस : स्वप नपायाता स्थानीय सरकारया नमूनाकाथं डाल कायो तयो च्वंगु दः । अजगु छु ज्या याड तगु खाड थथे घालाज्ती ?

लिसः ख्वप नगरपालिकाय् नपा लःवइपुं अपलं नगरपालिकाया प्रमुख जु पिसं पर्यटन लागाय् गजुगु व्यवस्था याड तलाथे दक दकले न्हःपां चासो तयो दी । पर्यटनया स्वापु सम्पदानपां दः । वयकपिसं सम्पदा गय्याड म्वाक तथा जक न्यड दी । जिमिसं थःगु अनुभव कानेगु ।

जिमिसं चायक तयागु इञ्जिनियरिङ्ग कलेज स्वयं धुङानि कैलालीया गोदावरी नगरपालिकाया प्रमुख जुं जिमिसं थजगु हे कलेज दय्केगु धायो ल्याहौं भाल । नेपालगञ्जया प्रमुख धवल शम्शेर राणा जुं जिमिसं छिकपिसंथे हे प्राविधिक कलेज, इञ्जिनियरिङ्ग कलेज चाय्केगु धायो दयुगु दः । धाथेगु खाा जनप्रतिनिधिसं नीति दय्केगु व वहेकाथ्या जनशक्ति ब्वलाकेगु खः । जिमिसं याडागु ज्या थथे हे खः ।

न्हयस : स्वपयाके परम्परागत ज्ञान व मौलिक शैलीया अनुभव मेपिन्ता कानेगु सामर्थ्य गनानं वला ?

लिसः छुं ई न्हयौं बाज्या सानिपुं किसानत अपले दःगु छपप देशे मेथायनं बाय् सर जुयो वपुं अपलं वयोचव्वसेलिं बूँ भन भन म्हेव जुयो वान । उकिया पलिसा मेगु पेशा डालेगु इवलय् अपसिनं डकर्मी, सिकर्मी व छुं नं छुं छगू थःता योगु पेशा ल्ययो तालिम काल । उठलेया नगरपालिकां तालिमया ज्या न्ह्याकल । अले बुलुहा लाहातय् ज्या दःपुं न्हूगु पुस्ता ब्वलाड वल । जिमिसं थजगु हे ज्या

प्रमुख सुनिल प्रजापति

याता मदिक न्हयाक यंका । अः ब्वनेकुथिया पाठ्यक्रमे नं परम्परागत सीप, ज्ञान व सम्पदायाता बःवियो हज्याक च्वडागु खः ।

न्हयसः थःगु हे पहःया मौलिक शैली व सम्पदा म्वाक तयता गजगु नीति दय्क तयागु दःथे ?

लिसः जिमिगु नीति स्पष्ट दः । फयां फक्व विदेशी तय्गु ग्वाहाली मकायगु । भी पुर्खा उलिमछिं सम्पदा दय्के फःसा भीसं उकिता ल्हवनेकाने याड म्वाक तय्गु ज्यायाय्ता विदेशी तयके छाया ग्वाहाली कायगु ? धात्थेगु खाया अमिके थानायाय्गु भीगु मौलीक शैलीया ज्ञां मरु । अमिसं तःगु शर्ते च्वड भीसं ज्या सांसा थःगु पहःत्वःफिइके मालिगु जुइ । उकिं जिमिसं फछिं फक्व विदेशी ग्वाहाली मकसें थः मनं हे ज्यासाड थगु तुति थःहे दानेगु कुत

याडच्वडा जिपुं एन. जि.ओ. आइ एन.जि.ओ. वा ठेक्कापट्टा ज्याखं अपलं तापाक च्वडा ।

मेगु खाा तः भवखाचा लिपा अपलं निजी छेत ल्हवनेगु दानेगु ज्या २०७२ निसं २०७४ तक्या दुने यात । उगु इलय् स्थानीय सरकार मरुनी जिपुं वयानिं अपा, सिं व पोल्हाअपाया नितिं ३५ प्रतिशत धेबा ग्वाहाली याय्गु खाा क्वछिडा । अःपुलांगु शैली छे दानिपिसं नगरपालिका पाखें ४ गु लाख ५७ टु ददा तक अनुदान कःगुदः । थःगुहे पहः या छे दय्केया लागिं जिमिसं थुगु नीति कायागु खः । थुगु प्रोत्साहन पाखें अपः सिनं छे दाड च्वंगु दः । मापदण्ड उल्लंघन याइपिन्ता छे जःगु (निर्माण सम्पन्न)या दसि पौ विइमखु । नगरपालिकापाखें दइगु सेवा सुविधा नं अमिता दइमखु, विइमखु ।

न्हयसः नगरपालिकाय् ज्यासानिपुं

इञ्जिनियरत नं परम्परागत ज्ञान,
मौलिक शैली वा सम्पदाया ज्ञान
दःपुं स्वः लाथे ?

लिस : नगरपालिकापाखें न्ह्याकचवंगु
नेगू इञ्जिनियरिङ्ग कलेज दाय् देसं ४३२
म्हा इञ्जिनियरत ब्वलाड वानी । अमिता
आधुनिक शिक्षा नपां परम्परागत ज्ञान नं
स्यनि । प्रयोगात्मक ज्याखयनं उलि हे
बः बियो स्यनि । उकिं थानाया इञ्जिनियर
व प्राविधिकत मेथायपुं स्वयो पाः।

न्हयसः अ.व. न्हपाया स्वप स्तयबले
गुलि पा.गु. खाने दः ?

लिस : न्हपा ख्वप तस्कं हे फोहर,
भाडाबान्ता ल्वचं अपलं मचाखाचात
सीगु । २०३९ साले जिमिगु पार्टी
(नेमकिपा) नगरपञ्चायते वांसांसिसें
सुचुकुचुज्या (सफाई अभियान) हे न्ह्याके
माल । अपलं मिहेनत याडानिं सफाइया
महत्व थुल । उकिं थुगु विषयले ख्वपे
सफाई क्रान्ति हे जूगु खः धाय्गु खा थुइके
मः।

न्हयसः कालिगड सिंकमि, डकमी
शी शी पेशाखय न्हग पस्ता

भक्तपुरया रानी पुखु

मैल देमः

गुलितक वयो चवंगु खाने दः ।

लिस : २० दा ३० दा हा थःके दःगु ज्ञान
व सीप तः जातयाय् पिन्ता बाहेक मेगु
जातयाय्पिन्ता मस्यनेगु चलन दः । न्हःपां
न्हःपां थजःगु मति त्वतकेता तस्कं थाकुल ।
बुलुहुं छम्हा नेम्हा राजी जूसेलिं पुसा दत ।
अः दक्ष जनशक्ति स्वय्गु खः सा न्हूगु
पुस्ता हे यक्व दः । अःलिपा थजगु सीप
स्यनेगुलि मिसा (महिला) पिन्ता हछ्याड
वयो चवंगु दः ।

न्हयसः अः न्हूगु (आगामी) योजना
छु दः ?

लिस : न्हपा थाना पुखुल्हाड थाय्थासे
स्कूल, ला दय्कल । अः जिपुं अजगु
सम्पदा मुलेगुलि हज्याड चवडा । ल्हाड
चवंगु पुखु थःगु पहले लिथानेगु ज्या जुयो
चवंगु दः । सम्पदा संरक्षणता ल्यंक तय्ता
१६५३ पि जग्गाय् आवास योजना दय्क
ज्यासाड चवडा । राजनीतिशास्त्र, भूगोल
नेपालभाषा व संस्कृति विषय ब्वनिपुं
नगरबासीपिन्त भीगु देशया न्ह्यागुनं
कलेजे ब्वंसां ब्वनेता मःगु खर्च
नगरपालिकां बियगु खा क्व छिडा । थु
किया लागिं मेथाय् गनानं वड्गु विस्कं
आम्दानी मरु । मेपिन्ता थें जिमिता नं
संघीय सरकारं बिड्गु धेवां हे थुगु ज्या
याय्गु खः । ठेक्का मबियगु जुगुलिं जिमिगु
खर्च अथें हे म्हुव जुड्गु जुल । जिमिगु
छगू मान्यता दः गुलि स्रोत दै वहे काथंया
ज्या याय्गु । ज्या न्ह्याकेगु ।

(नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिनपां २०७६ जेठ
२६-२८ गते हिमाल खबर पत्रिकाया
संवाददाता रामेश्वर बोहराजुनपाया
खाल्हाबाल्हा)

चिबाखा

भी नेवा:

• सुरेन्द्रलाल भुजु

भी नेवा

भीगु मांभाय भीत तस्कं यो

तर थ मस्तयत मां भासं खं ल्हाके मयो
नेवा मन्त्री सांसद जुइगु भीत य ।।

तर मस्तयत राजनिति छोय मयो
पिनेयापीं स्वनिगले वैगु मयो

तर जग्गा मिया दां धासा पोचि यो
स्वनिगले नेवात म्हो जुया वांगु तस्कं च्युता दु

तर थमस्त बिदेशय छोय यो
भी धिबा कमय याय तस्कं यो

तर ब्यापार ब्यबसाय भन भन याय मयर
भीगु तजिजलि भीत तस्कं यो

तर भवय नयत सुकुली फेतुइ मयो
सेना पुलिस हाकिम नेवा जुसा गुलि यो

तर थ: मस्तसं सेना पुलिस जागिर नय धालकी
पाली लिसें तं प्याहां वय यो

नेवा: धासा जागीर मनक:सा
ल्वाय् धा:सा मयो ।।

खवप नगरपालिका नगरवासीतय्गु

थगु हे संस्था ख:

करदातातय्सं इल्यहे कर पुलदिसँ

नगरयामु विकासयाता ग्वाहाली याड दिसँ

बेहोसी

• आशाकुमार चिकंभञ्जार

ब्वनेकुथि सरकारं न्हुगु नियम दय्क छवयो हल । जंक
फुड ब्वनेकुथि ज्वन् वयु दैमखु । तियगु डभेस, भोलादुनेया साफुया
तौल फुक्क फुक्कया खा स्पष्ट चवयोह:गु सुचं मिसं कक्षादुने थ:पु
ब्वनामि पिन्ता न्यंक च्वन ।

मचातय्सं मिसयाय्के न्यङ् च्वन - चाउचाउनं ह्यमरुला
मिस ? मिसं तंपिकायो लिसबिल - मरु । मिस जिमिगु छें छुचुं मरु ।
अले जि मांया मारी छुय्गु फुसत नं मरु । छाय्ले छं मांया छु ज्या
याइगुले ? मिसं न्यन । अँ जि मांया टि.भि. स्वयम्बला ? फेसबुक
स्वयम्बला ? गना मारी छुय्लाई ? मचा या खॉ न्यङ् मिस भवाताहां
थें दाङ् च्वन । अले छगुहे सुरे त्वाथय् च्वंगु चुइंगम पुयो प्यात्त प्यात्त
तछ्याङ् च्वन । छम्ह मचा जुरुक्क दाङ् मिसयाके न्यन । मिस,
मिस चुइंगम जंकफुड. मलाला थें ? मचाया न्ह्यसं मिस छत्थुहे
चुइंगम पुयो तज्याथें तज्यात । थ:गु आकृति हे मद्यक । छुं हे धाय
मफयो मिस हथाय्सं प्याहाँ वाने तां म्हासिया लुखाहे दापा जुल ।

खवप नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाया सूचं

हानेबहपुं सकलें खवपया दाजु किजा तता केहो पुं
ऐतिहासिक व सांस्कृतिक खवप दे भीगु थ:गु हे दे ख:

थुक्रियाता सुचुकुचु याड छाय्पियो तय्गु भीगु म्हासिइका
पिब्वयागु ख: धाय्गु खाा धवाथुइक थौं तक याड वयो च्वंगु
ग्वाहालीया निंतिं अपलं सुभाय देछायो च्वडा ।

थुक्रिया तासाकाथं २०७६ जेठ १ गते निसो ट्राइसाइकल
पाखो छन्हु आतं फुक्क वडाय् धवगिइगु व धवमगिइगु फोहर क:
वइगु खाा ब्याक च्वडा ।

उगु ज्या काथं न्हिया न्हिथं सुथाय् ६ खुताइल्य निसें १०
हिताइल्य व न्हिनेसिया २ न्येता इल्य निसो ५ डाता इल्यया दुने
फोहर धवगिइगु व धव मगिइगु प: काथं ट्राइसाइकले फोहर क: व
पिन्ता बियो दियता इनाप याड च्वडा ।

खवप नगरपालिका

ब्यासी २, खवप

स्वप नगरपालिकाया ज्या भवः त

स्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिनपां लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिकाया प्रतिनिधिपिसं नपालाड दिल

२०७६ जेठ ९

स्वप नपाया प्रमुख लिसं लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिकाया वडाध्यक्षनपांया अध्ययन पुचः स्वप नपाया सभाकक्ष नपालाड सांस्कृतिक नगर व पर्यटन शुल्क अले स्थानीय तह्या ज्यासानेगु पहः (कार्यशैली) सं थःथःगु अनुभव कड दिल ।

उगु ज्या इवसं लसकुस यासे प्रमुख प्रजापति जुं स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ काथं स्वप नगरपालिकां सम्पदा संरक्षण निसं भौतिक संरचना दय्केगु इवल्य जनताया ग्वाहालीख्य उपभोक्ता समिति दय्क ज्या सड वयागु व ल्याचा नपांया थी थी ज्या इवःत फुक्क भक्तपुर (ल्युपौ), स्वप पौ, (बःछिपौ), स्वप सः (छवःया नेधौ) न्ह्याक वयागु व राजपत्र नियमित पिथड चवडागु खाँकड दिल ।

नपालागु इवःल्य वयक पिसं स्वप पाखें थःपिसं सयकेयालागिं वयागु खाँ कड दिसं अले लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका न्हूगु जुगुलिं अपलं पंगःत दःगुलिं लुम्बिनी विकास कोष नपां सल्लाहयाड ह ज्याड चवडागु खाँ कड दिल ।

उगु नपालागु इवःल्य भूपुं वडाध्यक्ष विनोद कुमार श्री वाहतन, नर्दमुलहक मुसलमान धर्म प्रकाश कुर्मी, ध्रुव यादव कार्यालयया

ना.सु.लीलाधर बस्याल कार्यपालिका सदस्य अलाष मोठघुठ पिन्ता प्रमुख प्रजापति जुं भक्तपुर ल्युपौ, स्वप पौ (बःछि पौ) राजपत्र नपां स्थानीय पाठ्यक्रम नं बियो द्यगु खः ।

बासु मा.वि. या न्हूपुं ब्वनामिपिन्ता लसकुस

२०७६ जेठ १० शुक्रबार

बासु मा.वि. या शैक्षिक सत्र २०७६ य भर्ना जूवपुं न्हूपुं

ब्वनामि पिन्त लसकुस यासें, छात्रवृत्ति व सिरपा लःल्हाय्गु नपां सांस्कृतिक ज्याभ्वः या मूपाहां स्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं जनता केन्द्रीत ज्या न्ह्याक चवडागु खाँ कड दिल । छम्हा नेम्हा मनुजक मखु समाजयाताहे बुद्धिजीवीकरण याय्गु मतिं ज्या न्ह्याक चवडागु, धेवा मदयो बांलापुं ब्वनामिपुं ब्वनेगुलिं बञ्चित मजुइकेता सहूलियत ब्याजं निश्चित विषयता ऋण वियगु ब्यवस्था याडागु खाँ कडदिल । नपां शिक्षकपिसं बिद्यार्थीपिन्ता देशयाय्पुं सक्षम व योग्य नागरिक दय्क समाजता सुसंस्कृत याय्गुलि थमनं फक्क बांलागु भूमिका म्हेतेमःगु खाँ कड दिल ।

विद्यालय ब्यवस्थापन समितिया नायो सरोजराज गोसाईं व प्राचार्य अम्बिका न्याईच्याई, वडाध्यक्ष (२) हरिप्रसाद बासुकला, स्रोत व्यक्ति ध्रुव हमाल पिसं थःथःगु नुगः खाँ प्वके दय्गु खः ।

प्रमुख प्रजापतिजुं न्हूपुं भर्ना जूपू १८० म्हा विद्यार्थी पिन्ता छात्रवृत्ति व सिरपा लःल्हाड दिल ।

संघीय संसदीय टोली प्रमुख नेपालाड प्रजापतिजुं सल्लाबल्ला याडदिल

२०७६ जेठ १४ मंगलबार

प्रतिनिधिसभा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध समितिया संस्कृति, सम्पदा अनुगमन उपसमितिया नकी माननीय सुजिता शाक्यया कजिलय वगु छगू पुचःलं खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जु नेपालायगु इवलय् प्रमुख प्रजापतिजुं खपया ऐतिहासिक व सास्कृतिक सम्पदात थःगु हे पहलं मौलिक शैली सीप छ्यल उपभोक्ता समितिपाखें स्थानीय जनशक्ति छ्यल सम्पदा संरक्षण याड चवडागु नपां अमूर्त सम्पदा म्वाक तय्ता सास्कृतिक बाजा गाजा व प्याखंया धिंधिं बल्लायाड आर्थिक व भौतिक ग्वाहाली याड वयागु खा कडदिल । वहे इवलय वयकं खपयाता ज्ञानविज्ञान केन्द्र दय्केया नितिं शिशुस्याहार निसंकेज तक चाय्क तयागु स्वास्थ्य सेवा वियगु इवलय् छेँ छेँ नसिड सेवा, स्वंगु जनस्वास्थ्य केन्द्र मिखाया अस्पताल नपां १०० शैयाया अस्पताल दड चवडागु खा कड दिल । २०७२ सालया भवखाचां थुड ब्यूगु ११५ गू सम्पदा मध्ये ८३ गू सम्पदा लहवने धुंगु ३२ गू लहवड चवंगु खॉ कड दिल ।

संस्कृति सम्पदा अनुगमन उपसमितिया नकिं शाक्यजुं स्वनिगःया सम्पदा क्षेत्र अनुगमन याडागु इवःले मेथाय् अस्त ब्यस्त जुसा खपय व्यवस्थित ढंग स्थानीय श्रोत व साधन छ्यल ज्या

न्याक चवंगुलि लय्ता प्वकसे संसदीय उपसमितिं फःक्व ग्वाहाली याय्गु बचं बियोदिल ।

देया समसामयिक राजनीतिया सल्लावल्हानं ब्यागु उगु नेपालयगु इवलय् उपसमितिया दुजःपुं माननीय बोत्रमाया यादव व

सरला यादव, खप नपाया उपप्रमुख रजनी जोशी, वडाध्यक्ष (९)रविन्द्र ज्याख्व स्मारक संरक्षण दरवार हेरचार अड्डा खपया प्रमुख मोहनसिं लामा व क्रान्ति विक्रम कायष्ठ जुपुनं उपस्थित जुयो दय्गु खः ।

२०७६ जेठ १२

खप नपा प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं खप नगरे जुयो चवंगु विकास निर्माण अन्तर्गतया ज्यात अवलोकन याड दिल । वयकलं वडा नं. ९ तुमचो दुगुरे आवास योजनाया सडक पीच, लाय्कुया सीलु महाद्यः या देगः, भैल देगः, दय्क चवंगु नपां क्वाछें ल्वहँतं सियो चवंगु ज्याया अवलोकन याड दिल ।

चिनियाँ भाषा, नेपाल भाषा व सुज्यासुय्गु तालिमया दसि-पौ लःल्हाय्गु ज्या इव

२०७६ जेठ १४ मंगलबार

खप नपायाखें युवा (ल्यासे ल्याम्हो) पिन्ता थःगु तुति खय् थानेगु मतिं न्ह्याक च्वंगु थी थी तालिम मध्ये चिनियाँ भाषा, नेपाल भाषा व सुज्यासुय्गु (सिलाइ) तालिमया दसि-पौ लःल्हाय्गु ज्या इवसं नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं पञ्चायतकालं निसे समाज परिवर्तनया लागिं ल्वाड वयो च्वंगु पार्टी नेमकिपाया सिद्धान्त काथं ज्यासाड वयो च्वडागु धायो दिसें आर्थिक कारणं ब्वनिपुं गरिव व जेहेन्दार विद्यार्थीत ब्वनेगु त्वःमफिइकेगु मतिं सहूलियत ब्याजदरं ५ गू लाख तक ऋण वियगु खाा कड दिल । अले राजनीतिक परिवर्तने बांलागु भूमिका म्हेत समाजयानितिं ज्या सानेगु मतिं हज्याय् मः धायो दिल ।

उगु ज्या इवसं उपप्रमुख रजनी जोशी वडाध्यक्ष पुं उकेश कवां (७), राजकृष्ण गोरा (३) लक्ष्मीप्रसाद ह्योमिखा (१०), कार्यपालिका सदस्य रोशन मैयां सुवाल, चिनियाँ भाषा

प्रशिक्षक राजेन्द्र चवाल व श्रीकृष्ण ध्वज, नेपालभाषा प्रशिक्षक आशकुमार चिकंभञ्जार, सुज्या सुय्गु (सिलाई) ज्याया प्रशिक्षक धर्मलक्ष्मी लघु पिसं नं थःगु बिचःप्वंक दय्गु खः ।

फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धीया कार्यदलं प्रतिवेदन लःल्हात

२०७६ जेठ १३

खपया फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धीया कार्यदलया मु पाहां अमित शंकर रंजितजुं खप नपाया प्रमुख प्रजापति जूयाता प्रतिवेदन लःल्हाड दिल ।

उगु ज्या इवःसं प्रमुख प्रजापतिजुं फोहर व्यवस्थापन याय्यानिति अल्पकालीन व दीर्घकालीन विचः याय् मःगु व खप नगरपालिकां सुचुकुचु (सरसफाइ) या निति मःकाथं व्यवस्थापन

याड वानेगु अले थुगु विषय नगरपालिका पाखें न्ह्याक च्वंगु कलेज अध्ययन अनुसन्धान याड च्वंगु खााकाड दिल ।

उगु ज्या इवःसं उप प्रमुख रजनी जोशी, वडाध्यक्ष (९) र विन्द्र ज्याख्व जुं नुगःखाा प्वंक दय्गु खः सा कार्यदलया दुजपुं पुनःभैल, सुशीला ग्वाछा, डा. ज्योति जुपिसं फोहर व्यवस्थापन पक्ष थःगु बिचः प्वंक दिल ।

नपा प्रमुखजु ब्वनेकुथिया अनुगमने

२०७६ जेठ १४

खप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं ब्वनेकुथि भाय्गु इवःलय् भनपा १ या गणेश मा.वि. ३ या मेघा मा.वि. अनुगमन यासे ब्वनेकुथिया शैक्षिक प्रगति नपां शैक्षिक भौतिक अवस्थाया खाा न्यड दिल , वडाध्यक्ष (९) श्यामकृष्ण खत्री नं सहभागी जूगु उगु अनुगमने नपां मः काथं या ग्वहाली यायगु बचं वियोदिल ।

ख्वपया रानी पुखु जःखः सुचुकुचु यात

२०७६ जेठ १५ बुधबार

ख्वपया नपा १ वडाया च्वंगु ऐतिहासिक रानी पुखु जःखः सुचुकुचु याय्गु इवल्य नेमकिपाया छयाञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवालजुं देशया अपलं थासय मू मू थाय् वालुवाटार व तिनीख्यः थजगु थासे सार्वजनिक जग्गा व्यक्ति या नामय् तयो न्याय् मिय् याड च्वंपु शासक दलपिन्ता कुंखिड ख्वप न पां ऐतिहासिक रानीपुखु सेना

नपां खल्हाबल्हा याड मौलिक स्वरूप काथं दय्केगु खाा क्वछय्गु ज्याया सराहना याड दिल । सिद्धपुखुया उत्तर पाखेया कासाख्यः (खेल मैदान) सर्वसाधारण पिन्ता नं छ्यले विइगु खाा बांला धायो दिसें ख्वपया सल्लाधारी लागायाता सांस्कृतिक व खुल्ला क्षेत्र दय्केता संसदे तः क ध्यानाकर्षण याडागु खाा कड दिसे थुकि नगरपालिकां ध्यान तःगु बाला धायो दिल ।

अथेहे प्रमुख प्रजापतिजुं रानीपुखुया नक्सा व डिजाइन मौलिक स्वरूप दय्क विज्ञ व इतिहासविदपुनपां सल्लायाड उपभोक्ता समिति दय्क ज्या सानेगु खाा कड दिल । सेनानपांया सकारात्मक खँल्हाबँल्हालिपा थुगु ज्याजुयो च्वंगु नपां सर्वसाधारण जनतातय्तानं दुथ्याक छ्यले दःगु लय्ता खाा धाया दिल ।

उगु ज्या इवसं रानी पुखु पुनःनिर्माण उपभोक्ता समितिया नायो श्याम सुन्दर बाटी वडाध्यक्ष (१) श्याम कृष्ण खत्री जुं न्वुचु बियो दय्गु उगु सुचुकुचु ज्याइव : ख्वप नपाया जनप्रतिनिधिपुं कर्मचारी वडाबासी, थी थी ब्वनेकुथिया ब्वनामिपुं नःपलि सृजना सेवा समाजया मिसा पुचः सशस्त्र प्रहरी व १ वडा कासा पुचः या मनुतनं भायो सुचुकुचु याड दय्गु खः ।

आ.व. २०७६/७७ या नगर दुनेया नगरबासी नपां सल्लाबल्हा

२०७६ जेठ १७

ख्वप नगरपालिकां आ.व. २०७६/७७ या बजेट दय्के हौं नगर दुनेया नगरबासीपिके ल्हासल्ला याय्गु ज्या २०७६ जेठ १७ गते निसें न्ह्याकल । उगु न्हपांगु दिनसं मिसा तयगु महिला भेलायाड राय सल्लाह काय्गु इवल्य ख्वप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं नगरबासीपि पिनिगु राय सुभाब काथं प्राथमिकताया आधारें बजेट दय्केगुमतिं मुंकागु खाा कड दिल ।

उपप्रमुख रजनी जोशी नं उपस्थित दःगु उगु मुंज्याय् नगर बासी मिसापितं मिसाल्वय्या ज्ञान, ऐन कानुनया जानकारी दैगु सचेतना ज्याइवः न्ह्याकेमःगु व त्वनेगु नाःया समस्या ज्यंकेमःगु सल्लाह वियो दिल ।

अथेहे जेष्ठ १९ गते ज्यापु ज्यामिया मुंज्याखं नगरे दुने चिस्यान केन्द्र दय्केमःगु न्हुगु पुस्ताता नैतिक शिक्षा नं विय मःगु हरियाली ल्यंक तयमःगु बेरोजगार मदय्केता हस्तकला, मूर्तिकला, धातुकला, काष्ठकलाया तालिम नपां उद्योग याकेमगु, सुचुकुचु नपां पुखु त बांलाक, डा लहियमःगु सल्लाह बियो दिल ।

अथेहे २०७६ जेष्ठ १९ गते ५ वडाया वडाध्यक्ष प्रेमगोपाल कर्माचार्य जुया नेतृत्वखय चासुखेल बाल्टिन इय्गु ज्या जुल ।

ध्वनिगु व ध्वमगिगु, फोहर मुनेता व्युगु उगु बाल्टिन इयगु ज्याखय् वडाध्यक्ष कर्माचार्य जुं ख्वप नपां पर्यटकतय्के कायागु धेवा ख्वप नपां शिक्षा, स्वास्थ्य व सुचुकुचु ज्याखय् छ्यलाच्चगु खाा नं कड दिल ।

राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिया विषयलय पत्रकारत नपां खँल्हाबँल्हा

२०७६ जेठ २०

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नाथो नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुं विश्वव्यापार संगठनया दुजःदे सं.रा. अमेरिकां संरक्षणवादया नीति ज्वड हज्याड च्वंगु ज्या पाय्छि मजुगु खा कडदिल ।

नेमकिपा विदेश सम्बन्ध विभागया गवसालय् सोमबार जूगु उगु मुंज्याय् नाथो बिजुक्छेंजुं चीन दे याता एशियाया देशत नपां द्वन्द्व तःकयंक संरा अमेरिका ल्याटिन अमेरिका व अफ्रिकाय् थमनं हालिमुहाली याय्ता साँजुगु खा कड दिल । संरा अमेरिका या ताइवानया ब्वहल्य बन्दुक तयो चीनय् आक्रमण याय्गु दुनेया गवसःखः घायोदिसे अमेरिकां ल्वाभ (हातहतियार) क्यड बः मलागु देशे ख्याचवबियो डकैती याड च्वंगु खा नं कड दिल । निकोलस माडुरो अमेरिकी साम्राज्यवादनापां ल्वाड च्वंगुलिं भेनेजुयलाता अन्तर्राष्ट्रिय ग्वाहाली दःगुलिं अमेरिकाया ख्वय्ला न्ह्योला जुयो च्वंगु दः संरा अमेरिका नाटो लगायतया देशता कम्यूनिष्टपाखें बचेयाय्ता थमनं सैन्य सहयोग बियो च्वङागुलिं थः कमजोर जुल दक धायो उजु देशं थ गु रक्षा बजेटया नेव्व (२५%) धेबा विय मः ढक ख्याचव बियो च्वंगु दः जक बिजुक्छेंजुं धायो दिल ।

नेमकिपाया छ्याञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवाल जुं अमेरिकी साम्राज्यवाद चीनया विरुद्ध न्ह्याकगु व्यापार युद्ध मन्तय्ता भिं मजुइगु नपां अमेरिकी साम्राज्यवाद भेनेजुयलाया : दे दुनेया आन्तरिक मामिलाखय् हस्तक्षेप यागु प्रजग कोरिया व क्यूबाया विरुद्ध याड च्वंगु नाकाबन्दीया विरुद्ध नेमकिपां संसदे तःकमछि सः तयागु खा कड दिल । वयकनं सरकार गठन याय्ता भारतीय विदेशमन्त्रीता नेपालय् ब्वडकःगु तस्कं मिलेमजु धायो दिसें हिन्द प्रशान्त गठबन्धने दोहें वानेगु सरकारी नीतियाता कुखिड दिल । वयकं जन्मया लिधंसाय् नेपाली नागरिकता वियागु ज्याखं देयाता भिं मयाइगु खा नं कड दिल ।

ज्या इवः सं नेमकिपा प्रदेश नं ३ या सांसद सुरेन्द्र राज गोसाईजुं गणतन्त्र निस्वांगु हिन्दुदा फुयधुकानं प्रदेश सरकारया पहः गणतान्त्रिक पहः थें मजुगु लिं थुखे पाखेनं सरकारं बिचः याड ज्या साने मफु गुलिं कुं खिड दिल । अथेहे प्रदेश नं ३ या सांसद सृजना सैजु ज्यू प्रदेश सरकारं सुखी नेपाली समृद्ध नेपालया नारा ब्यूसां व ब्वसामारी थें जक जुगुलिं व्यवहारे छ्यले मफैगु बजेट व योजनात हयो च्वंगु नपां प्रदेशसभा डन, असफल मेडिकल माफिया, ठेकेदारत, घरजग्गा दलाल गिट्टी फिया ठेकेदारतयगु जाले लाड च्वंगु खा जनताया दथ्वी बय्बय् जुयो च्वंगु खा कड दिल ।

खप कलेजे रोल अफ म्यानेजमेन्ट Role of Management विषयले राष्ट्रिय सम्मेलनया उलेज्या:

